

Kennis en weten: een vergelijking van scepticisme en fallibilisme

Auteur: Jitske Anker

Studentnummer: 5944996

Universiteit Utrecht

Faculteit geesteswetenschappen

Departement filosofie & religiewetenschappen

Afdeling filosofie

Begeleider: Herman Hendriks

Tweede beoordelaar: Sander Werkhoven

19-06-2020

Samenvatting

In deze scriptie worden het scepticisme van Jim Stone en het fallibilisme van Baron Reed met elkaar vergeleken op de termen 'weten' en 'kennis'. Deze vergelijking zal worden gedaan door te kijken naar de inhoud die kennis heeft bij beide theorieën en een vergelijking van de gedeelde intuïties. In het eerste hoofdstuk worden de theorieën kennisinhoudelijk onderzocht om te kijken welke uitkomsten er zijn bij de termen 'weten' en 'kennis'. Hieruit volgt dat er inhoudelijk geen verschil is tussen de verschillende gevallen van weten. Vervolgens worden de intuïties van beide theorieën nader bekeken in hoofdstukken twee en drie. Hierbij worden de intuïties in drie categorieën opgedeeld: (1) gedeelde intuïties met een vergelijkbare rol; (2) gedeelde intuïties met een niet-vergelijkbare rol; (3) intuïties met inhoudelijke verschillen. Uit deze vergelijking volgt dat er methodologische verschillen zijn tussen het scepticisme van Stone en het fallibilisme van Reed door de intuïties uit de derde categorie. De conclusie is dat er wel methodologische verschillen en zelfs intuïtieve verschillen tussen Stone en Reed zijn, maar dat dit niet leidt tot inhoudelijke verschillen van kennis. Dit is een opmerkelijke bevinding voor een vergelijking tussen twee kentheorieën die andere inhoud toekennen aan de termen weten en kennis.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Twee theorieën van kennis	6
1.1 <i>Stone's scepticisme</i>	6
1.2 <i>Reeds fallibilisme</i>	9
1.3 <i>Een vergelijking tussen 'fallibilistisch weten' en MKS</i>	11
Hoofdstuk 2: Gedeelde sceptische intuïties	14
2.1 <i>Gedeelde intuïties</i>	14
2.2 <i>Gedeelde intuïties met een andere plaats</i>	16
Hoofdstuk 3: Gevolgen van verschillen binnen gedeelde intuïties	19
3.1 <i>Verschillen in intuïties</i>	19
3.2 <i>Reflectie op intuïtie</i>	21
3.3 <i>Methodologisch onderscheid</i>	22
Conclusie	24
Referenties	25

Inleiding

In deze scriptie vergelijk ik het fallibilisme van Baron Reed met het scepticisme van Jim Stone.¹ De vraag of we zekere kennis kunnen hebben is een belangrijk probleem binnen de filosofie. Sceptici beargumenteren dat we geen zekere kennis kunnen hebben terwijl fallibilisten beargumenteren dat sceptici te hoge standaarden van kennis aanhouden.² Er is gekozen om in te zoomen op het debat tussen scepticisme en fallibilisme omdat veel pragmatische theorieën van kennis, zoals bijvoorbeeld contextualisme, te maken hebben met de intuïties die het fallibilisme ook aanhoudt. Dit maakt het relevant om te kijken naar hoe het fallibilisme naar zekere kennis kijkt voor meerdere standpunten binnen het debat. Scepticisme wordt gezien als de grote tegenstander van kennis en moet daarom ook nader bekeken worden.

Ik wil in deze scriptie verdedigen dat het scepticisme van Stone en het fallibilisme van Reed dezelfde claim maken met betrekking tot zekere kennis en dat ook pragmatische kennis in hun theorieën een gelijke vorm heeft. Dat betekent dus dat de termen ‘weten’ en ‘kennis’ in beide theorieën hetzelfde betekenen. Ik zal beargumenteren dat de verschillen die er zijn tussen de theorieën van Stone en Reed slechts methodologisch van aard zijn en voortkomen uit een niet-theoretisch inhoudelijk verschil in de omgang met de term ‘weten’.

In het eerste hoofdstuk zullen de kentheorieën van Stone en Reed worden uitgelegd en kennisinhoudelijk met elkaar vergeleken worden. ‘Kennisinhoudelijk’ heeft hier betrekking op de vraag of beide theorieën onder dezelfde omstandigheden wel of niet kennis toekennen aan een kennend subject. Deze scriptie wil aantonen dat het scepticisme van Stone en het fallibilisme van Reed kennisinhoudelijk aan elkaar gelijk zijn.

In het tweede en in het derde hoofdstuk zal er een vergelijking gemaakt worden van de intuïties van beide theorieën. Hierbij zullen de intuïties ingedeeld worden in drie categorieën: (1) intuïties die gedeeld worden door Stone en Reed; (2) intuïties die inhoudelijk wel gedeeld worden door Stone en Reed, maar een andere plaats krijgen in hun eigen theorieën; (3) intuïties die inhoudelijk anders zijn. In hoofdstuk twee zal er gekeken worden naar (1) de gedeelde intuïties en (2) de inhoudelijk gedeelde intuïties van het scepticisme van Stone en het fallibilisme van Reed.

In het derde hoofdstuk zal vervolgens gekeken worden naar (3) de gedeelde intuïties die inhoudelijk anders zijn. Door op deze inhoudelijk verschillende intuïties te reflecteren, zal

¹ Jim Stone, “Skepticism as a Theory of Knowledge,” *Philosophy and Phenomenological Research*, vol. LX, 2000, <https://www.jstor.org/stable/2653812>; Baron Reed, “How To Think About Fallibilism,” *Philosophical Studies*, 2002, 143–157.

² Richard Feldman, *Epistemology* (Pearson, 2002). Pag. 122.

duidelijk worden waar het methodologische verschil tussen Stone en Reed vandaan komt. Daarvanuit wordt ook duidelijk waarom er gedeelde intuïties zijn die niet-inhoudelijke verschillen vertonen.

Hoofdstuk 1: Twee theorieën van kennis

Deze scriptie gaat in op twee theorieën over kennis; de theorie van de scepticus Jim Stone en de theorie van de fallibilist Baron Reed. Er is gekozen voor Stone omdat hij een duidelijke uitwerking biedt van scepticisme als een theorie van kennis. En er is gekozen voor het fallibilisme van Reed omdat hij in zijn definities rekening houdt met het probleem van noodzakelijke waarheden (*necessary truths*). Ik begin met de scepticus Stone omdat het fallibilisme van Reed kan worden gezien als een reactie op verschillende problemen binnen het scepticisme. Reed zal daarom als tweede worden behandeld.

1.1 Stone's scepticisme

Stone beargumenteert dat scepticisme een theorie van kennis op zichzelf is, en niet zozeer een reactie op theorieën van kennis. Een zwaarwegend argument dat tegen het scepticisme wordt ingebracht is dat als we scepticisme voor waar aannemen we niets kunnen weten over de wereld. Dit is problematisch voor een theorie van kennis maar ook voor de wetenschap zelf, die immers geacht wordt te bestaan uit dingen die we menen te weten. Stone stelt zich ten doel een sceptische theorie van kennis op te stellen die geen problemen oplevert voor het gebruik van de term 'kennis'. Hij beargumenteert dat de wetenschap kan doorgaan met waar ze zich nu mee bezighoudt, zonder te hoeven claimen dat ze zekere kennis heeft. Hieronder volgt een beknopte uiteenzetting van Stone's sceptische theorie van kennis.

Qua scepticisme focust Stone zich op drie problemen: het probleem van de buitenwereld (*external world*); het probleem van inductie; en het probleem van het verleden. Het probleem van de buitenwereld houdt in dat men niet kan weten of er een wereld buiten de geest (*mind*) is; het probleem van inductie komt erop neer dat men de toekomst niet (met zekerheid) kan voorspellen; het probleem van het verleden is dat men niet kan bewijzen dat het verleden heeft bestaan (in de vorm en volgens de wetmatigheden zoals wij denken dat het heeft bestaan).³ Het is belangrijk om deze drie aspecten van scepticisme in gedachten te houden, omdat ze elk niet alleen niet alleen een probleem voor kennis maar ook voor wetenschap vormen.

Stone definieert het concept 'kennis als volgt, waar S het kennende subject is; p de mogelijke kennis van S representeert; en E het bewijs weergeeft dat S heeft voor p :

³ Stone, "Skepticism as a Theory of Knowledge." Pag. 527.

S weet p dan en slechts dan E geen mogelijke werelden bevat waar $\neg p$ het geval is.⁴

Voor kennis gelden dus zware eisen. Er is volgens Stone ook maar heel weinig wat men werkelijk *weet*. Er zijn slechts enkele gedachten boven elke twijfel verheven, zoals bijvoorbeeld Descartes' zekerheden (waaronder *cogito ergo sum*). Deze gedachten vormen de grenzen van wat men werkelijk kan weten, aangezien ook voor iets wat via de zintuigen binnenkomt niet per se hoeft te gelden dat er geen mogelijke wereld is waarin het niet te zien is, zoals Stone beargumenteerd.⁵

Dit inzicht lijkt in strijd met Stone's eerder gestelde doel om wetenschap een zinvolle plek te geven in een wereld waar scepticisme lijkt te beargumenteren dat die er niet is. De bovenstaande definitie van kennis biedt immers geen ruimte voor zekerheid van wetenschappelijke waarheden. Om dit probleem op te lossen kijkt Stone naar kennis in een pragmatische context. Hij stelt dat elk kennende subject S een theorie van de wereld (WT) heeft waarbij S voor de situatie waarin zij kennis op probeert te doen bepaalde mogelijke werelden heeft waarmee ze rekening houdt.⁶ De WT is de set van mogelijke werelden waartoe S op dat moment cognitief toegang tot heeft. Stone vat het zo samen:

“In short, the truth of the proposition S asserts by saying 'I know that p ' in everyday circumstances depends entirely on factors to which S has cognitive access (namely, S 's belief that p , the set of not- p worlds consistent with S 's WT, and the fact that E rules out that set) – with the exception of the truth of p .”⁷

Stone formuleert hier het idee dat als wij in het dagelijks gebruik 'ik weet dat p ' zeggen, we bedoelen dat, voor zover onze cognitieve capaciteiten én specifieke omstandigheden het toelaten, we denken te kunnen stellen dat p waar is. Er wordt in zo'n geval misschien wel over 'weten' gesproken, maar daarbij gaat het niet om werkelijke kennis. Stone beargumenteert dat we buiten het zeker weten om dan ook niet over 'weten' moeten spreken maar over MKS: 'menen te kunnen stellen' (*assertion*). Waar kennis een onbetwifelbare zekerheid heeft, verandert de waarheid van MKS met de omstandigheden en/of cognitieve mogelijkheden van S omdat er alleen rekening kan worden gehouden met de mogelijke werelden waartoe S toegang heeft.

⁴ Ibid. pag. 528.

⁵ Ibid. pag. 528.

⁶ Ibid. pag. 529.

⁷ Ibid. pag. 532.

Formeel gezien verandert er niets aan de definitie van kennis, ook niet bij MKS. Wat wel veranderd is de set van mogelijke werelden die moet worden meegenomen in de overweging van p door S . Bij weten (en dus als we het over kennis hebben) gaat het om alle mogelijke werelden, maar bij MKS gaat het om een set van mogelijke werelden waartoe S cognitief toegang heeft in diens WT en deze is afhankelijk van de omstandigheden van S . Bij zekere kennis is daarbij de set WT van S gelijk aan A (alle mogelijke werelden) en bij MKS is WT een subset van A . Dat ziet er zo uit:

A = set van alle mogelijke werelden

WT = set van alle mogelijke werelden waar S cognitief toegang tot heeft

O = onze wereld

Zekere kennis heeft dan als eisen:

(1) $O \subset A$ en $WT = A$

(2) $p = 1$ als $p \in WT$ en $\neg p \notin WT$,

MKS heeft dan als eisen:

(1) $O \subset WT$ en $WT \subset A$

(2) $p = 1$ als $\neg p \notin WT$ en $p \in WT$

De vraag rijst hoe het in deze situatie dan met de wetenschap zit. Als echte kennis van dat p alleen mogelijk is wanneer alle mogelijke werelden waarin $\neg p$ het geval is kunnen worden uitgesloten, dan blijft er niets van de wetenschap over. Dit geldt echter alleen als men wetenschap als 'kennis' begrijpt, maar niet als men wetenschap als MKS opvat, zoals Stone stelt dat we dat moeten doen. Stone legt dit uit aan de hand van een voorbeeld. Hierin is sprake van drie mogelijke werelden.⁸

(1) In de Beste Geval Wereld (BGW) klopt de wetenschap, is zij compleet en beschrijft zij de werkelijkheid. (2) In de Demonen Wereld (DW) zijn we breinen in een vat, is het universum vijf seconden geleden gestart en zijn er geen wetmatigheden.⁹ DW heeft dezelfde wetenschap als BGW en *lijkt* op dezelfde manier te werken, zodat het voor onze cognitieve vermogens en in onze omstandigheden onmogelijk is om te weten dat we ons in DW bevinden.

⁸ Ibid. pag. 542.

⁹ Let op: dit is dus een universum waarin alle drie hierboven besproken sceptische problemen zich voordoen.

(3) In de Mush-Wereld (MW) levert wetenschappelijk onderzoek nooit iets op en valt er niets uit te leggen, er zijn geen wetmatigheden om aan vast te houden.

Als we Stone's MKS aanhouden, dan geldt er dat als we in BGW of DW zitten en de wetenschap het inzicht heeft opgeleverd dat p , we geen reden hebben om te weten dat we niet in de mogelijke wereld zitten waarin $\neg p$ het geval is. Wetenschappelijk onderzoek heeft het inzicht p opgeleverd en dat is een succes, maar het is een kwestie van geluk of we ook in de wereld zitten waarin p het geval is. De wetenschap levert dus wel een bijdrage aan hoe de wereld begrepen kan worden, in de vorm van successen, maar doet dit mogelijk in minder absolute zin dan gehoopt. Zij is afhankelijk van geluk of het BGW is of DW is en dat kunnen we niet weten binnen de menselijke vermogens. In MW zou zo'n succes nooit geboekt kunnen worden; het zou in MW ook een stuk moeilijker zijn om te leven aangezien niets er onderzoekbaar is.

Ook al bevindt de wetenschap zich niet in het domein van kennis maar in dat van MKS, toch heeft zij zeker wel nut. Binnen de wetenschap wordt dit ok niet ontkent. In de praktijk kunnen fundamenteën van een bepaalde discipline worden aangepast als het beschikbare bewijs hiertoe aanleiding geeft. Terwijl Stone's theorie in die zin in de wetenschappelijke praktijk al in gebruik is, lijkt het gebruik van 'weten' als MKS nog niet bewust te worden toegepast. Scepticisme als theorie van kennis is wellicht zo gek nog niet.

1.2 Reeds fallibilisme

Baron Reed formuleert een versie van fallibilisme waarin noodzakelijke waarheden (*necessary truths*) geen probleem vormen. Reed beargumenteert dat een overtuiging (*belief*) fallibilistische kennis is wanneer het zo had kunnen zijn dat deze overtuiging had kunnen falen als kennis.¹⁰ Dit idee heeft hij geformaliseerd.

Voor een beter begrip van Reeds formele definitie van fallibilisme, helpt het om eerst te kijken naar de standaarddefinitie van fallibilisme. De standaarddefinitie heeft volgens Reed twee varianten. De eerste variant stelt dat de onderbouwing (*justification*) van een overtuiging incorrect kan zijn hoewel deze onderbouwing wel goed in elkaar zit.¹¹ De tweede variant stelt dat het feit dat een onderbouwing van een overtuiging goed is, nog niet impliceert dat de overtuiging in kwestie waar is.¹² De gemene deler van deze varianten is dat kennis fallibilistisch is omdat de onderbouwing van een overtuiging de waarheid ervan niet kan garanderen,

¹⁰ Reed, "How To Think About Fallibilism." Pag. 143.

¹¹ Ibid. pag. 143.

¹² Ibid. pag. 143-144.

ongeacht hoe goed deze onderbouwing ook lijkt te zijn. De reden hiervoor verschillen voor beide varianten, maar de basis is hetzelfde: een onderbouwing biedt geen garantie voor zekere kennis, want er kan immers een fout in de onderbouwing zitten of de onderbouwing kan de vermeende zekere kennis helemaal niet impliceren.

De standaarddefinitie van fallibilisme is echter problematisch voor noodzakelijke waarheden; het lijkt immers gek om te stellen dat de onderbouwing voor noodzakelijke waarheden ook incorrect zouden kunnen zijn, iets wat beide varianten van de standaarddefinitie wel toelaten. Om dit probleem op te lossen, geeft Reed een nieuwe formele definitie van fallibilisme. Deze definitie bestaat uit drie delen, waarbij FK6 en FK7 nadere specificaties zijn van FK5, de generieke definitie van fallibilistische kennis, die er op neerkomt dat S p denkt te weten op basis van j maar dat S zich ervan bewust is dat ze zich hierin kan vergissen:

“(FK5) S fallibly knows that $p = \text{df}$ (1) S knows that p on the basis of justification j and yet (2) S 's belief that p on the basis of j could have failed to be knowledge.”¹³

FK6 legt vervolgens uit dat j fout had kunnen zijn omdat de overtuiging p (i) werkelijk niet klopt; of (ii) per ongeluk waar is, zoals bijvoorbeeld bij Gettier-gevallen.

“(FK6) S fallibly knows that $p = \text{df}$ (1) S knows that p on the basis of justification j and yet (2) S 's belief that p on the basis of j could have been either (i) false or (ii) accidentally true.”¹⁴

FK7 specificceert ten slotte een relatie die wel mogelijk is tussen p en j , namelijk een relatie op basis van waarschijnlijkheid (*probability*).

“(FK7) S fallibly knows that $p = \text{df}$ (1) S knows that p on the basis of justification j where (2) j makes probable the belief that p in the sense that S 's belief belongs to the class of beliefs which have the same (type) j and most, but not all, of which are true.”¹⁵

Met deze relatie wordt bedoeld dat aan de overtuiging p de onderbouwing j (*justification*) wordt toegekend die het meest waarschijnlijk is voor p . Een voorbeeld: er zitten twaalf appels en vijf peren in een mand. Als S wil weten hoeveel appels er in de mand zitten, dan zal S de appels

¹³ Ibid. Pag. 149.

¹⁴ Ibid. pag. 150.

¹⁵ Ibid. pag. 151.

tellen. *S* onderbouwt het weten van *p* dan op basis van onderbouwing *j*, in dit geval het tellen van de appels. *S* wil nu weten hoeveel peren er in de mand zitten. *S* zal hiervoor geen andere onderbouwing geven: de peren zullen hier geteld worden op dezelfde manier als dat bij de appels werd gedaan. Een soortgelijke *p* krijgt dus een soortgelijke onderbouwing *j*.

Uit deze beschrijving van fallibilisme volgt dat zich tussen de onderbouwing en de waarheid van een overtuiging een kloof bevindt die men niet kan overbruggen, maar die wel toelaat dat in praktische situaties op fallibilistische wijze kennis kan worden toegeschreven. Een verschil met de standaarddefinitie is dat Reeds definitie alleen gaat over gevallen van kennis die mogelijk niet uit hun onderbouwing volgen. De noodzakelijke waarheden vallen hier niet onder.

1.3 Een vergelijking tussen 'fallibilistisch weten' en MKS

We zullen nu de twee theorieën vanuit een bepaald gedeeld perspectief vergelijken. Beide theorieën gaan uit van een tekort in het menselijk vermogen om de wereld in haar volledigheid te begrijpen en beide theorieën constateren dat zekere kennis voor een zeer groot deel geen haalbare zaak is. Hoewel Stone en Reed dit erkennen, willen ze in een alledaagse context nog steeds een bepaalde vorm van 'weten' kunnen legitimeren. Het gedeelde perspectief tussen beide theorieën berust op het besef dat de menselijke vermogens niet toereikend zijn om de wereld te begrijpen en daarmee ook niet toereikend zijn om de fenomenen die zich aan ons voordoen correct te interpreteren. Als de methodes van beide theorieën worden vergeleken, zal duidelijk worden dat beide theorieën dezelfde grenzen aan menselijke vermogens stellen. In dit hoofdstuk zal dit worden onderzocht bij de inhoud die kennis kan hebben. Hieronder wordt een uitwerking van de overeenkomst in kennisinhouden tussen beide theorieën gegeven aan de hand van een voorbeeld uit Stone.

Stone geeft dit voorbeeld om zijn concept van MKS te illustreren. Zijn voorbeeld betreft façades van schuren (*barns*).¹⁶ We dienen ons voor te stellen dat we ons in een omgeving bevinden waar allerlei façades van schuren te zien zijn. We kunnen nooit 'weten' of dit echte schuren zijn zolang we een sceptische positie aanhouden. Maar kunnen we dan misschien wel 'menen te kunnen stellen' (MKS) dat we met echte schuren te maken hebben?

Hiervoor moeten we ons twee scenario's voorstellen: scenario 1 waarbij *S* zich in plattlandsgebied bevindt en geen reden heeft om aan te nemen dat er iets bijzonders aan de

¹⁶ Stone, "Skepticism as a Theory of Knowledge." Pag. 531-532.

hand is. Er is geen reden binnen de WT van *S* om aan te nemen dat de façades anders zijn dan dat ze zich voordoen. Scenario 2 waarbij *S* is verteld dat sommige façades geen echte schuren zouden kunnen zijn, maar bijvoorbeeld filmsets. Hierbij zijn er mogelijke werelden in de WT van *S* waarbij sommige façades geen echte schuren zijn.

Als *S* door het platteland wandelt in scenario 1 en er wordt gevraagd: ‘Is dat een echte schuur?’, dan kan *S* ‘menen te kunnen stellen’ dat het een echte schuur is als het zo is en als men duidelijk kan zien dat het een echte schuur is.¹⁷ Indien *S* zich echter in scenario 2 bevindt, dan is de gebruikelijke onderbouwing (het kijken naar de façade van de schuur) niet voldoende om succesvol te ‘menen kunnen stellen’ dat het een echte schuur is. Er zijn immers nieuwe mogelijke werelden bijgekomen waarbij de kans dat niet $\neg p$ het geval is groter wordt.

Vanuit het fallibilisme van Reed kan een soortgelijke afweging gemaakt worden. Als *S* zich in scenario 1 bevindt, dan kan zij eerder stellen dat haar kennis van de schuren fallibilistisch waar is dan als ze zich in scenario 2 bevindt. Bij scenario 1 heeft *S* namelijk minder reden om aan te nemen dat de onderbouwing (weer het kijken naar de façades) incorrect is dan in scenario 2, zoals FK6(i) ons verteld. Ook is de kans kleiner dat de gegeven onderbouwing per ongeluk waar is bij scenario 1, zoals FK6(ii) ons verteld, dan bij scenario 2. Daarnaast is het zo dat FK7 aan minder strikte eisen hoeft te voldoen in scenario 1 dan in scenario 2. Als we in scenario 2 niet dezelfde onderbouwing kunnen gebruiken om een schuur te identificeren als in scenario 1 – omdat de kans groter is dat diezelfde onderbouwing gebruiken in soortgelijke gevallen in scenario 2 incorrect is – dan zijn er dus hogere eisen aan het fallibilistisch weten of het een schuur is.

Beide kennende subjecten – die van Stone en Reed – weten dus dat ze het niet zeker weten, maar ze weten ook dat ze het kunnen stellen – respectievelijk in de vorm van MKS en ‘fallibilistisch weten’ – aan de hand van de op dat moment voor hen beschikbare cognitieve middelen en vermogens. Voor beide auteurs volstaat in dezelfde situaties het kijken naar de schuur niet om zekerheid te verschaffen.

Voor Stone is dit zo omdat de verzameling in acht te nemen epistemisch mogelijke werelden verandert in de scenario’s. Hoe meer mogelijke werelden moeten worden meegenomen, des te groter de kans dat een van die werelden de negatie van *p* bevat. Voor Reed geldt dit omdat de onderbouwing aan sterkere eisen moet voldoen in scenario 2 dan in scenario 1.

¹⁷ “Ook Stone stelt dat voor ‘menen te kunnen stellen’ geldt dat de minimale eis voor een propositie *p* is dat deze werkelijk waar is.

De redenen lijken bij beide auteurs misschien op het eerste gezicht anders, of althans anders geformuleerd, maar het resultaat is hetzelfde: omstandigheden betreffende cognitieve capaciteiten bepalen of men iets wel of niet ‘pragmatisch weet’. In hoeverre de door beide auteurs aangevoerde redenen werkelijk anders *zijn*, is het onderwerp van de komende hoofdstukken.

Hoofdstuk 2: Gedeelde sceptische intuïties

In het vorige hoofdstuk zijn het scepticisme van Stone en het fallibilisme van Reed vergeleken op basis van (pragmatische) kennisinhoud. Hierbij zijn beide theorieën uitgelegd en is er een analyse gemaakt van hoe ze in termen van die kennisinhoud op elkaar lijken. De conclusie was dat de inhoud van kennis in beide theorieën gelijk is. Hieruit volgt dat het verschil tussen het scepticisme van Stone en het fallibilisme van Reed niet zit in de inhoud van wat we (pragmatisch) weten. Dit is opmerkelijk omdat elk van beide theorieën meent anders naar kennis te kijken. Fallibilisten als Reed stellen dat er een vorm van kennis mogelijk is die zij fallibilistische kennis noemen, terwijl sceptici als Stone hiertegen ingaan. Als we dus willen onderzoeken waar de werkelijke verschillen tussen de theorieën van Stone en Reed zich bevinden, moet aangezien de beperkte toegang tot kennisinhouden die door beide theorieën wordt onderschreven, er een andere manier gevonden worden om beide benaderingen van elkaar te onderscheiden. Om die reden worden nu de achterliggende intuïties van de theorieën van Stone en Reed onderzocht.

Wat intuïties zijn, is lastig te definiëren. We willen niet zeggen dat het bij intuïties om kennis gaat, noch dat het een simpele stellingname of persoonlijke preferentie betreft. In deze scriptie zal worden ervan worden uitgegaan dat intuïties perspectieven zijn die niet per se goed onderbouwd kunnen worden, maar desalniettemin een acceptabel uitgangspunt vormen. Het gaat daarbij gelijk op met een assumptie of persoonlijke voorkeur.¹⁸

Misschien is dit verschil tussen theorieën wel degelijk intuïtief, wat weer inzicht biedt op de verschillen tussen het scepticisme en het fallibilisme. In 2.1 worden intuïties behandeld die inhoudelijk op dezelfde manier worden overgenomen door Stone en Reed en in 2.2 worden intuïties behandeld die zich op een andere manier laten zien bij beide auteurs, maar niet inhoudelijk anders zijn.

2.1 Gedeelde intuïties

Het scepticisme van Stone en het fallibilisme van Reed vertonen veel overeenkomsten met betrekking tot kennis, ook de intuïties waarop beide theorieën gebaseerd zijn vertonen veel overeenkomsten. Hieronder worden een paar intuïties behandeld die inhoudelijk op dezelfde

¹⁸ Er is te weinig ruimte om in deze scriptie verder uit te weiden over wat intuïties zijn, of wat hun epistemologische kracht inhoudt. Daarom wordt er een brede definitie aangehouden. Het bevat alles waarvan wij stellen dat het 'zo is' zonder dat wij daar duidelijk bewijs voor (kunnen) leveren.

manier worden overgenomen door zowel Stone als Reed. Deze intuïties zijn dus inhoudelijk hetzelfde bij beide auteurs en worden op een gelijksoortige manier verwerkt in hun theorieën.

Een bekende intuïtie die mensen doen twijfelen aan de zekerheid van kennis betreft het bevragen van de zintuigen. Er zijn situaties waarin dingen anders lijken dan ze werkelijk zijn. Denk bijvoorbeeld aan een stok die half in het water steekt: deze lijkt geknakt maar is dat in werkelijkheid niet. In zo'n geval bedriegt ons gezichtsvermogen ons. Dit onschuldige voorbeeld roept verdere vragen op: zijn er nog meer dingen die anders lijken dan ze zijn? Het feit dat er situaties zijn waarin we niet zeker kunnen weten of de waarneming die we op dat moment doen ook werkelijk klopt, zorgt ervoor dat er in elke situatie aan de waarneming getwijfeld kan worden. Het probleem is mogelijk nog ernstiger: Stroud beargumenteert dat onze zintuiglijke informatie nooit een directe weergave is van de werkelijkheid, maar slechts een representatie daarvan.¹⁹ De dingen doen zich niet aan ons voor zoals ze zijn, maar bieden slechts een voorstelling, en wel een voorstelling die gekleurd is door ons eigen denken.

Deze intuïtie wordt gedeeld door zowel Stone als Reed. Stone laat deze intuïtie zien in zijn overname van het probleem van de buitenwereld. Als *S* niet eens kan weten of er een buitenwereld is, is de buitenwereld zelf mogelijk bedrog van *S*'s zintuigen. Reed laat deze intuïtie zien in het basisidee van het fallibilisme: *S* stelt dingen (fallibilistisch) te kunnen weten (dus ook die bijvoorbeeld zaken waargenomen worden) maar *S* moet er rekening mee houden dat dit incorrect kan zijn. Stone en Reed nemen beide dus deze intuïtie aan op dezelfde wijze: het is een startpunt voor hun theorieën dat de informatie van de zintuigen is niet betrouwbaar en het is voor onszelf vanuit onszelf niet mogelijk om dit te verifiëren.

De intuïtie dat de waarneming niet te vertrouwen is, is niet de enige intuïtie die betrekking heeft op de mogelijkheid van de mens om kennis te nemen van de buitenwereld. Er bestaan ook twijfels aan het menselijke vermogen om de wereld in haar geheel te begrijpen. Sosa legt bijvoorbeeld uit dat er sceptische bevraging zal zijn zolang er geen duidelijk beeld bestaat van de grenzen en gebreken van de menselijke mentale faculteiten.²⁰ De mens heeft het reflectievermogen om in te zien dat hij niet in staat is sluitend bewijs te leveren voor kennis. Mensen kunnen zien dat ze mogelijk fouten maken in hun theorievorming en erkennen dat ze niet kunnen weten of ze in staat zijn om de wereld accuraat te begrijpen en te interpreteren. Intuïties zijn hier ook een voorbeeld van: er is nog veel onduidelijkheid over wat intuïties zijn

¹⁹ Barry Stroud, "The Problem of the External World," in *Epistemology: An Anthology*, ed. and Matthew McGrath Ernest Sosa, Jaegwon Kim, Jeremy Fantl, second (Blackwell Publishing, 2008), 7–25. Pag. 22.

²⁰ Ernest Sosa and Barry Stroud, "Philosophical Scepticism," vol. 68, 1994, https://www.jstor.org/stable/4107028?seq=1&cid=pdf-reference#references_tab_contents. Pag. 275.

en hun belang voor het begrijpen van de wereld. Omdat er nog veel onduidelijkheid is over datgene waartoe onze mentale faculteiten wel in staat zijn en waarin onze mentale faculteiten tekortschieten, is er aanleiding om te twijfelen aan hun betrouwbaarheid.

Zowel Stone als Reed benoemen dit tekort van de mens expliciet in hun teksten. In het eerste hoofdstuk werd al duidelijk dat Stone inziet dat de mens een tekort heeft om een situatie in zijn geheel te begrijpen.²¹ In het eerste hoofdstuk werd er ook bij Reed al uitgelegd dat het mogelijk is dat de menselijke vermogens de wereld niet in zijn geheel kunnen begrijpen.²² Beide auteurs voeren dit tekort aan als argument tegen onfeilbaarheid van kennis.

We kunnen concluderen dat beide filosofen een paar intuïties delen en dezelfde rol toekennen. In de volgende paragraaf wordt er gekeken naar intuïties die wel gedeeld worden, maar een andere plaats hebben binnen de theorieën van Stone en Reed.

2.2 Gedeelde intuïties met een andere plaats

In deze paragraaf bespreken we intuïties die wel gedeeld zijn, maar een andere rol spelen binnen de kentheorieën van Stone en Reed. Dit zijn de intuïties waarbij wel de intuïtie zelf wel door beide wordt aangenomen, maar ze verschillend in de theorie verwerkt worden, zonder dat het de inhoud van de intuïtie verandert.

De eerste intuïtie die wel door zowel Stone als Reed inhoudelijk wordt gedeeld, maar niet op dezelfde manier wordt uitgewerkt, is de intuïtie dat op het moment iets anders mogelijk gaande is. Deze intuïtie wordt over het algemeen uitgedrukt in termen van epistemologische mogelijkheden. Stroud stelt dat er verschillende manieren zijn waarop alternatieve mogelijkheden de zekerheid van kennis in de weg staan.²³ Daarbij kan het zo zijn dat (1) wat men wil weten anders is; (2) er een alternatieve onderbouwing mogelijk is voor wat men wil weten; (3) men gelooft dat er een alternatief mogelijk is. De eerste twee opties zorgen voor twijfel omdat er altijd een legitiem mogelijkheid is dat iets niet waar is, daarbij zijn deze twee opties afhankelijk van de wereld. De derde optie zorgt ervoor dat ‘weten’ wel betwifelbaar wordt door de eigen overtuiging, het betreft immers het geloof van iemand.

Stone maakt de intuïtie van epistemologische mogelijkheden expliciet: hij werkt immers met een theorie van mogelijke werelden. Ook Reed verwerkt dergelijke mogelijkheden in zijn formele definities. Hij houdt in FK6 expliciet rekening met de mogelijkheid dat de

²¹ Stone, “Skepticism as a Theory of Knowledge.” Pag. 532.

²² Reed, “How To Think About Fallibilism.” Pag. 150

²³ Stroud, “The Problem of the External World.” Pag. 15-19.

onderbouwing van kennis incorrect kan zijn en fallibilistisch weten is gestoeld op het idee dat *S* weet dat wat zij mogelijk weet incorrect kan zijn. Het verschil van de verwerking van deze intuïtie is dat Stone rekening houdt met alle vormen van andere mogelijkheden. Reed daarentegen verwerkt de intuïtie door de eerste twee opties in zijn formele definitie te implementeren. Inhoudelijk verandert de intuïtie niet: zowel Stone als Reed zijn ervan overtuigd dat andere mogelijkheden potentieel het geval zijn en daar moet rekening mee gehouden worden.

Een andere intuïtie die Stone en Reed beide op eigen wijze volgen is de intuïtie dat er een kloof is tussen onderbouwing en kennis. Reed gaat hier expliciet van uit en baseert er zijn definities op.²⁴ Bij Stone is deze intuïtie impliciet verwerkt in de drie problemen van het scepticisme.²⁵ Ten gevolge van die drie problemen is het duidelijk dat elke onderbouwing die gegeven wordt niet automatisch impliceert dat men iets weet. De verwerking van de intuïtie is bij beide anders: Reed introduceert het als een bijkomstigheid van zijn fallibilisme en bij Stone is dit een basisprincipe waaruit verder gewerkt moet worden, maar beide auteurs erkennen dat dat deze kloof bestaat.

Een laatste door Stone en Reed gedeelde intuïtie betreft een meta-probleem van kennis: kan men weten wanneer men weet of iets waar is?²⁶ Het gaat hier niet om het vermogen dat *S p* kan verifiëren maar om het vermogen van *S* om de bewering ‘*S* weet *p*’ te kunnen verifiëren. Er bestaat discussie over de vraag of dit ook werkelijk een afzonderlijk probleem is binnen het debat over kennis, maar dat is voor de scriptie niet relevant. Het gaat erom dat er een intuïtie bestaat dat dit een probleem is dat expliciet gemaakt moet worden als men het over kennis heeft. Deze intuïtie is belangrijk voor het begrip van kennis: als *S* dit vermogen niet hoeft te hebben, dan is er een eis minder voor *S* om van kennis te kunnen spreken.

Zowel Reed als Stone nemen deze intuïtie expliciet over. Bij Reed is dit te zien in FK5, waarbij rekening wordt gehouden met de mogelijkheid dat *S* het misschien fout heeft. Dus het feit dat we deze intuïtie niet met zekerheid kunnen beantwoorden (het kunnen weten van wanneer je iets weet niet actief kunnen aanwijzen) stelt dat dit een belangrijke eis voor kennis is, die volgens Reed zelden voldaan is. Bij Stone is dit terug te vinden in de mogelijke werelden aangezien we niet alle mogelijke werelden af kunnen gaan en zelfs niet eens alle mogelijke werelden kunnen bedenken. Ook voor hem geldt dus dat zekere kennis niet mogelijk is doordat

²⁴ Reed, “How To Think About Fallibilism.” Pag. 152.

²⁵ Stone, “Skepticism as a Theory of Knowledge.” Pag. 527.

²⁶ Ernest Sosa, “Beyond Scepticism, to the Best of Our Knowledge,” 1988, <https://www.jstor.org/stable/2255164>. Pag. 156-7.

deze intuïtie niet voldaan wordt. *S* kan immers vaak '*S* weet *p*' niet verifiëren in alle mogelijke werelden. De uitwerking van de intuïtie is weer anders: bij Reed zit deze intuïtie in het fundament van het fallibilisme, terwijl de intuïtie bij Stone terug te zien is in de mogelijke werelden waar *S* toegang toe heeft in MKS. Echter geldt ook voor deze intuïtie dat de inhoud ervan niet verandert: zowel Stone als Reed zien dit tekort in ons vermogen om iets te kunnen weten als een directe tegenwerping van zekere kennis.

Er bestaan dus verschillen in de uitwerking van intuïties die mogelijk niet direct tot inhoudelijke verschillen leiden. De vraag die vervolgens gesteld moet worden is waar deze niet-inhoudelijke verschillen vandaan komen. Als Stone en Reed wel dezelfde intuïties delen en die niet inhoudelijk verschillen, waarom zijn er dan toch verschillen in de uitwerking van deze intuïties? Deze vraag zal in het volgende hoofdstuk worden besproken.

Hoofdstuk 3: Gevolgen van verschillen binnen gedeelde intuïties

In het vorige hoofdstuk is gekeken naar overeenkomsten tussen de intuïties van het scepticisme van Stone en het fallibilisme van Reed. Daarbij bleek dat beide theorieën in grote lijnen dezelfde intuïties volgen en slechts bepaalde intuïties anders verwerken: een opmerkelijke bevinding voor twee theorieën die beweren anders tegen kennis aan te kijken. Gegeven dat in het eerste hoofdstuk al duidelijk werd dat beide theorieën kennisinhoudelijk hetzelfde zijn, en gegeven dat er in het tweede hoofdstuk ook nog geen inhoudelijke verschillen in intuïties gevonden zijn, moet er gekeken worden naar intuïties die wel inhoudelijke verschillen vertonen. In dit hoofdstuk zal worden beargumenteerd dat het verschil tussen de theorieën van Stone en Reed methodologisch is en voortkomt uit een andere kijk op het scepticisme. Hiervoor wordt eerst gekeken naar het verschil dat we al kennen van Stone en Reed: namelijk hoe zij kijken naar de termen ‘weten’ en ‘kennis’. Dit wordt gedaan vanuit intuïties over deze termen. Vervolgens wordt er gekeken naar wat de verschillen in ‘weten’ en ‘kennis’ voor gevolgen hebben voor het scepticisme. En ten slotte wordt kort ingegaan op hoe dit verschil in scepticisme de verschillen veroorzaken in methode (en daarmee de verwerking van intuïties) tussen het scepticisme van Stone en het fallibilisme van Reed.

3.1 Verschillen in intuïties

In het vorige hoofdstuk zijn intuïties behandeld die inhoudelijk niet van elkaar verschillen, ondanks dat ze soms op een andere manier verwerkt worden. In deze paragraaf wordt gekeken naar intuïties die wel inhoudelijk van elkaar verschillen ondanks dat zij overkoepelend wel hetzelfde zijn.

Een intuïtie waarbij dit het geval is, is de intuïtie dat er een verschil bestaat tussen het gebruik van ‘weten’ in alledaagse zin en ‘weten’ in filosofische zin. Deze intuïtie correspondeert met een onderscheid dat wordt gemaakt tussen gevallen waarin gesproken wordt over ‘weten’ in pragmatische omstandigheden en gevallen waarin ‘weten’ gebruikt wordt in veeleisende meta-reflectieve omstandigheden.²⁷ Clarke stelt dat dit onderscheid een dubbele lading dekt. Aan de ene kant gaat het om een pragmatisch versus een idealistisch gebruik van ‘weten’, maar deze tegenstelling gaat gepaard met een tweede onderscheid tussen het zogenaamde in-de-wereld-gebruik van ‘weten’ en het buiten-de-wereld gebruik van ‘weten’,

²⁷ Thompson Clarke, “The Legacy of Skepticism,” *The Journal of Philosophy* 69, no. 20 (November 9, 1972): 754, doi:10.2307/2024672; Stroud, “The Problem of the External World.”

waarbij alles (inclusief kennis en weten) wordt onderzocht vanuit een extern perspectief.²⁸ Stroud werkt een soortgelijk onderscheid uit in zijn problematisering van het definiëren van ‘weten’.²⁹ Hij stelt daarbij dat we tegenstrijdige ideeën hebben over ‘weten’ die het formuleren van één correcte definitie bemoeilijkt.

Stone en Reed hanteren ook een onderscheid tussen verschillende vormen van weten, maar doen dit op andere wijze. Stone stelt dat het onderscheid met zich meebrengt dat de twee vormen van ‘weten’ eigenlijk andere namen moeten krijgen (namelijk: weten en MKS). Stone heeft de intuïtie dat ‘weten’ zijn ideale invulling dient te behouden en meent dat andere vormen niet als ‘weten’ maar als MKS gezien dienen te worden. Stone’s intuïtie houdt dus in dat het gebruik van ‘weten’ in theoretische en in praktische zin fundamenteel anders is en dat dit erkend moet worden. Dit is een klassieke intuïtie van het scepticisme. Reed stelt daarentegen dat de verschillende vormen van ‘weten’ (namelijk: kennis van noodzakelijke waarheden en fallibilistische kennis) aan dezelfde regels onderhevig zijn maar wel verschillen in zekerheid. Reed heeft dus de intuïtie dat de definitie van ‘weten’ aangepast dient te worden zodat het begrip overeenkomt met de manier waarop ‘weten’ in alledaagse zin gebruikt wordt. Deze intuïtie berust op het idee dat de betekenisinhoud van een woord overeen dient te komen met hoe het in werkelijkheid gebruikt wordt.³⁰ Daarbij moet het onbereikbare ideaal worden losgelaten.

Zowel Stone als Reed zijn het dus eens dat deze dubbele standaard bestaat, maar ze verschillen over de omgang met deze dubbele standaard. Inhoudelijk is er dus een verschil: Stone stelt dat ‘kennis’ en ‘weten’ beperkt zijn tot een zeer kleine groep stellingen terwijl Reed stelt dat die ideale ideeën die bij filosofisch weten worden geuit moeten worden teruggebracht tot de eisen van het fallibilistisch weten.

Een tweede verschil in intuïties tussen Stone en Reed hangt met het bovenstaande samen. Reed lijkt de intuïtie te volgen dat het erkennen van een fundamenteel ‘niet weten’ tot een doodlopende weg leidt. Hij lijkt van mening te zijn dat scepticisme, ondanks zijn aantrekkelijkheid, zorgt voor een impasse in kennis en weten. Het is zijn intuïtie dat mensen toch een heleboel moeten kunnen weten. Het heeft geen zin om te stellen dat bijna alles echt niet kan worden geweten.³¹ Doordat Reed de eerdergenoemde intuïtie van de term ‘weten’ anders invult dan Stone kan dit beeld van een onbruikbaar niet-weten ontstaan hetgeen tot de

²⁸ Clarke, “The Legacy of Skepticism.” Pag. 762.

²⁹ Stroud, “The Problem of the External World.” Pag. 14 & pag. 24.

³⁰ Sosa and Stroud, “Philosophical Scepticism.” Pag. 275.

³¹ Janet Levin, “Skepticism, Objectivity, and the Invulnerability of Knowledge,” *Philosophy and Phenomenological Research* 48, no. 1 (September 1987): 63, doi:10.2307/2107706. Pag. 75

doodlopende weg leidt voor kennis. De centrale claim van Stone luidt dat dit juist wel zinvol is. Stone's stelt dat scepticisme een bruikbare theorie van kennis is.

Er zijn dus inhoudelijke intuïtieve verschillen tussen het gebruik van 'weten' door Stone en Reed. Hierdoor verandert ook het gebruik van de term 'kennis' en is er een verschil in wat niet-weten inhoudt. De overkoepelende intuïtie blijft gedeeld: er is een verschil tussen filosofisch gebruik en alledaags gebruik van 'weten', maar hier kiezen Stone en Reed voor andere paden.

3.2 Reflectie op intuïtie

De verschillende uitwerkingen van dezelfde overkoepelende intuïties zorgen voor de verschillen tussen de theorieën. Doordat Reed anders kijkt naar 'weten' dan Stone verandert ook de inhoud van niet-weten. Dit zorgt voor een ander beeld van scepticisme.

Het is bekend dat op basis van onze intuïties en achtergrondtheorieën een bevinding of overtuiging op een bepaalde manier wordt geïnterpreteerd. Dit geldt ook wanneer die interpretatie inhoudt dat men vaststelt dat een bepaalde overtuiging niet geweten kan worden. Op eenzelfde wijze als wanneer men iets als kennis wil aanmerken, zijn het intuïties ervoor dat men wil aantonen dat iets geen kennis is. Stone heeft bijvoorbeeld het idee dat we prima kunnen functioneren in een samenleving waar we bijna niets weten, terwijl Reed blijft vasthouden aan een vorm van weten. Aangezien de termen 'kennis' en 'weten' anders worden ingevuld en daardoor voor Reed 'niet-weten' een andere lading dekt, is er ook een andere kijk op wat scepticisme is. Voor Stone is het inmiddels duidelijk dat scepticisme een zeer strikte theorie van kennis is. Voor Reed is dat echter niet mogelijk door de intuïties die uitgewerkt zijn in de vorige paragraaf. Doordat niet-weten betekent dat S iets niet als waar kan zien, is het logisch dat het zeggen "ik weet (bijna) niets" tot een niet-functionerende theorie van kennis leidt en aangezien de hoofdzaak van scepticisme is dat we (bijna) niets weten, is het niet gek dat Reed scepticisme de rug toekeert.

Reed heeft dus andere overtuiging met betrekking tot scepticisme vanuit een verschil in intuïtie over 'weten'. Dat kan betekenen dat hij niet zozeer een probleem heeft met de betekenisinhoud van scepticisme als wel met het stigma eromheen.³² Het valt goed te beargumenteren dat Reed geen probleem heeft met de betekenisinhoud van scepticisme: in het

³² Aangenomen dat er een stigma rond scepticisme heerst dat scepticisme tot een nutteloos niet-weten leidt. Het is aannemelijk dat dit stigma inderdaad bestaat, omdat Stone anders geen noodzaak zou hebben om te beargumenteren dat wetenschap ondanks de geldigheid van een sceptische theorie van kennis nog steeds praktisch nut heeft.

eerste hoofdstuk bleek immers al dat de grenzen van zekere kennis en weten voor Stone en Reed gelijk zijn en het tweede hoofdstuk liet zien dat Stone en Reed veel dezelfde intuïties volgen. De enige intuïtie die zij niet inhoudelijk op dezelfde manier volgen is de intuïtie van de term ‘weten’.

Dat werpt het volgende licht op het verschil in de term ‘weten’ bij Reed en Stone. In de vorige paragraaf werd daarover het volgende gezegd: (i) de intuïtie dat weten een verschillende invulling heeft in de filosofie en in de praktische wereld wordt door Stone en Reed gedeeld; (ii) Stone en Reed verschillen echter van mening over de gevolgen van het bij (i) genoemde verschil. Reed wil dat weten namelijk ‘fallibilistisch weten’ wordt, terwijl Stone stelt dat weten blijft staan voor zekere kennis, en dat we moeten spreken van MKS in pragmatische omstandigheden.

Gegeven de bovenstaande reflectie op de intuïtie kunnen we stellen dat hier wel een intuïtief-inhoudelijk verschil gaande is. Zowel Reed als Stone bepleiten een wijziging in de opvatting van ‘weten’ zoals het nu gebruikt wordt en stellen hier andere eisen aan. Toch blijft de inhoud van deze wijziging is gelijk. Ondanks dat er dus wel een intuïtief-inhoudelijk verschil gaande is, is er geen kennisinhoudelijk verschil gaande, zoals aangetoond in het eerste hoofdstuk.

Het interessante hieraan is dat Reed en Stone kennisinhoudelijk op dezelfde manier over kennis en weten spreken, maar niet intuïtief. De termen ‘kennis’, ‘weten’ en ‘scepticisme’ hebben een andere betekenis voor Stone en Reed maar krijgen nog steeds dezelfde inhoud. Waarom dit intuïtieve betekenisverschil leidt tot de verschillen die eerder opgemerkt zijn wordt in de volgende paragraaf uitgewerkt.

3.3 Methodologisch onderscheid

In de vorige paragrafen is duidelijk geworden dat Stone en Reed vanwege een verschil in intuïtie anders naar scepticisme zijn gaan kijken. Het resultaat hiervan is het niet een inhoudelijk onderscheid in ‘kennis’ en ‘weten’, maar wel een methodologisch verschil.

Het was al duidelijk dat kennis en weten voor Reed en Stone dezelfde inhoud hebben en dat er in intuïties weinig verschil zit. Doordat er door elk van beiden anders gekeken wordt naar scepticisme, dient er ook een andere uitdaging overwonnen te worden. Stone heeft het doel te realiseren dat vanuit het scepticisme een werkbare theorie voor – zowel zekere als pragmatische – kennis mogelijk is. Voor Reed ligt het doel gecompliceerder. Hij deelt veel sceptische intuïties maar gelooft dat scepticisme tot nutteloosheid leidt. Dit moet vermeden

worden, wat betekent dat moet hij een weg vinden om kennis toch mogelijk te maken. Ondanks dit verschil in uitdaging vertonen de twee theorieën een vergelijkbare structuur met twee kanten: enerzijds kleine hoeveelheden kennis die we ‘zekere kennis’ noemen en anderzijds een werkbare theorie voor de gevallen waarin we geen zekere kennis kunnen hebben.

Het is dit verschil in doel – het wel of niet moeten conformeren met scepticisme – dat tot een andere aanpak van kennis leidt. Reed, die omdat hij het scepticisme afwijst toch tot echte kennis moet komen, wordt geacht met werkbare definities van ‘kennis’ en ‘weten’ te komen. Stone staat voor een ander probleem het gaat er hem niet zozeer om aan te tonen dat er maar heel weinig is wat we echt weten. Zijn uitdaging is dat er een heleboel situaties zijn waarin we menen iets te weten. Met zijn afwijzing van het gebruik van ‘weten’ voor die situaties dient hij een alternatief te bedenken dat wel acceptabel is voor de praktijk. Daarbij komt hij uit op MKS.

Hetzelfde verschil in doel leidt ook tot de verschillen in verwerking van de gedeelde intuïties zoals die zijn uitgewerkt in paragraaf twee van het vorige hoofdstuk. Hoe zij bijvoorbeeld omgaan met epistemologische mogelijkheden of het meta-probleem van kennis is afhankelijk van die verschillen in de kijk op ‘weten’.

Hoewel de fallibilist Reed en de scepticus Stone het dus eens zijn over wat we zeker weten en eens zijn over wat werkelijke kennis is, door een verschil in de intuïtie over wat niet-weten is, kunnen de auteurs toch verschillen in hoe zij tot kennis komen.

Conclusie

Het doel van deze scriptie was een vergelijking van de sceptische kentheorie van Stone met de fallibilistische kentheorie van Reed. Mijn vermoeden was daarbij dat deze theorieën zowel in ideale als in pragmatische gevallen tot dezelfde inhoud van kennis komen. Dit is onderzocht door de theorieën met elkaar te vergelijken op het punt van opvattingen over kennisinhoud en intuïties.

Uit een vergelijking van de theorieën op het gebied van kennisinhoud in het eerste hoofdstuk, bleek de inhoud van de termen kennis en weten niet van elkaar verschillen. In het tweede hoofdstuk worden de inhoudelijk gedeelde intuïties van de theorieën onderzocht, waarbij duidelijk werd dat er misschien wel een verschil was in welke plaats een intuïtie in de theorie had, maar dit nog niet hoeft te betekenen dat er inhoudelijk verschil is in de intuïtie. Naar de inhoudelijke verschillen in intuïties tussen Stone en Reed is nauwkeuriger gekeken in hoofdstuk drie, waar duidelijk wordt dat de verschillen tussen de theorieën voortkomen uit een verschil in de omgang met de term ‘weten’. Doordat er anders gekeken wordt naar ‘weten’, ontstaan er ook verschillen in de kijk naar kennis en scepticisme. Deze verschillen hebben echter geen kennisinhoudelijke gevolgen voor kennis en weten, enkel vormgevende gevolgen waarin we het verschil in methode vinden en waardoor er niet-inhoudelijke verschillen zijn in de rol van andere intuïties.

Ondanks dat de scepticus Stone en de fallibilist Reed anders kijken naar de termen weten, kennis en scepticisme zijn zij het toch inhoudelijk eens over wanneer wij iets weten of wanneer iets kennis is. De intuïties spelen hierbij wel een rol om het ogenschijnlijke verschil te verklaren maar zijn niet fundamenteel verschillend waardoor zij de inhoud van de termen niet op een andere manier wijzigt bij Stone dan bij Reed. Het heeft implicaties voor de focus van het debat tussen scepticisme en fallibilisme: als zij dezelfde kennisinhoud kunnen verdedigen, dan is de vraag waar het debat over moet gaan. Een verdere uitwerking van de intuïtie van de term ‘weten’ zal daarbij van belang zijn.

Referenties

- Clarke, Thompson. "The Legacy of Skepticism." *The Journal of Philosophy* 69, no. 20 (November 9, 1972): 754. doi:10.2307/2024672.
- Feldman, Richard. *Epistemology*. Pearson, 2002.
- Levin, Janet. "Skepticism, Objectivity, and the Invulnerability of Knowledge." *Philosophy and Phenomenological Research* 48, no. 1 (September 1987): 63. doi:10.2307/2107706.
- Reed, Baron. "How To Think About Fallibilism." *Philosophical Studies*, 2002, 143–157.
- Sosa, Ernest. "Beyond Scepticism, to the Best of Our Knowledge," 1988.
<https://www.jstor.org/stable/2255164>.
- Sosa, Ernest, and Barry Stroud. "Philosophical Scepticism." Vol. 68, 1994.
https://www.jstor.org/stable/4107028?seq=1&cid=pdf-reference#references_tab_contents.
- Stone, Jim. "Skepticism as a Theory of Knowledge." *Philosophy and Phenomenological Research*. Vol. LX, 2000. <https://www.jstor.org/stable/2653812>.
- Stroud, Barry. "The Problem of the External World." In *Epistemology: An Anthology*, edited by and Matthew McGrath Ernest Sosa, Jaegwon Kim, Jeremy Fantl, Second., 7–25. Blackwell Publishing, 2008.